Available online at http://jgu.garmian.edu.krd

Journal of University of Garmian

https://doi.org/10.24271/garmian.21080310

بەگەڕخستنی ستراتیژە کۆمۆنیکەیشنییەکانی پەیوەندییە گشتییەکان لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکاندا

هێمن محمد عبدالله

بەشی ڕاگەیاندن (پەیوەندییە گشتییەکان)- کۆلێجی زانستە مرۆڤایەتییەکان- زانکۆی سلێمانی

لانە صابر محمد سعید

بەشی ڕاگەیاندن- کۆلێجی زانستە مرۆڤایەتییەکان (پەیوەندییە گشتییەکان)- زانکۆی سلێمانی

Article Info

Received: June , 2021
Accepted : July ,2021
Published :October ,2021

Keywords

پەیوەندییە گشتییەکان، تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان، ستراتیجەکانی کۆمۆنیکەیشن.

Corresponding Author

hemin.moammed@garmian.edu.krd
lana.mohammed@univsul.edu.iq

پوختە

پوختەی توێژینەوە

ئەم توێژینەوەیە لە بەکارهێنانی ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن لە پەیوەندییە گشتییەکاندا دەکۆڵێتەوە لە ڕێگەی تۆڕی کۆمەڵایەتی فەیسبووکەوە، ئامانجی سەرەکی ئەم توێژینەوەیە بریتییە لە زانینی ئاستی بەکارهێنانی ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن لەلایەن بەشی کاروباری گشتی لە کونسوڵخانەی گشتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا لە هەولێر لە ڕێگەی تۆڕی کۆمەڵایەتیی فەیسبووکەوە، ئەم توێژینەوەیە لەجۆری توێژینەوە پەسنییەکانە و ڕێگەی (شیکاری ناوەڕۆك)ی تێدا بەکارهاتووە کە گونجاوە لەگەڵ بابەت و ئامانجی توێژینەوەکەدا، بڵاوکراوەکانی شەش مانگی لاپەڕەی فەیسبووکی کونسوڵخانەی گشتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا- هەولێر وەرگیراون، لە گرنگترین ئەو ئەنجامانەی ئەم توێژینەوەیە پێی گەیشتووە: تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی ڕۆڵێکی گرنگ دەگێڕن لە کاری پەیوەندییە گشتییەکاندا، بڵاوکراوەکانی پەیجی کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکاش زۆرترین جار پەنایان بردووەتە بەر بەکارهێنانی ستراتیژییەتی ڕاگەیاندن (بڵاوکردنەوە) و بەشێوەیەکی کەمتر ستراتیژەکانی دیکەیان بەکارهێناوە کە بوار بە گفتووگۆ، قایلکردن و دروستکردنی کۆدەنگی لەلای جەماوەر دەدات.

کلیلەوشەکان: پەیوەندییە گشتییەکان، تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان، ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن

پێشەکی

پەیوەندییە گشتییەکان، وەکو هونەر و پرۆسەیەکی نێو زانستی کۆمۆنیکەیشن کە کاردەکات بۆ ئاوێزانکردنی دامەزراوەکان لەگەڵ ژینگەی کارەکەیاندا و دروستکردنی وێنەیەکی ئەرێنی و ناوبانگێکی باش لە بارەی دامەزراوەوە، ئەم بوارە پەیوەندییدارە بە کاری زۆرێك لە دامەزراوە جیاوازەکانی کەرتی حکوومی و تایبەتیش، سرووشتی ئەرك و ئامانجەکانی پەیوەندی گشتی بەشێوەیەکە کە گونجاوە لەگەڵ بوارەکانی (سیاسەت، رۆشنبیری، کۆمەڵایەتی، ئابووری، ئایینی، پەروەردەیی و... هتد)، لە هەندێك شوێنیشدا بەشی پەیوەندییە گشتییەکان بە کاروباری گشتی ناودەبرێت. لە ناوەڕاستەکانی ساڵانی نەوەدی سەدەی بیستەمەوە شۆڕشی تەکنۆلۆجیای ئینتەرنێت لە بواری پەیوەندییەکاندا گەیشتە لوتکە، ئەم تۆڕانە بەشە جیاجیاکانی جیهانیان پێکەوە بەستەوە، گۆڕانێکی گرنگیشیان لە بواری پەیوەندییە گشتییەکاندا درووستکرد و بوون بە دوو بواری ئاوێزان بە یەکتر، ئەمڕۆش نوێنەرایەتییەکانی حکوومەت و وڵاتان لە وڵاتانی بیانییدا لە رێگای بەشی پەیوەندییە گشتییەکانەوە تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی بۆ ئامانجەکانی خۆیان ئاراستە دەکەن و تێکەڵ بە جەماوەری بیانی دەبن، سەرنجیان بۆ سیاسەت و کلتووری خۆیان رادەکێشن، لەو پێناوەشدا و بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانیان لە رێگەی پەیوەندییە گشتییەکانەوە بەپێی ویست و خواست و بەرنامەی کاری بەشەکانی پەیوەندی گشتییەوە ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن بەکاردەبەن. ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن بەشێکی گرنگی بواری پەیوەندییە گشتییەکانن کە بە بێ رەچاوکردنی زانستییانەی ئەو ستراتیژانە ئەم بوارەش ناتوانێت ئامانجەکانی بەدیبهێنێت، بەکارهێنانی ستراتیژە کۆمۆنیکەیشنییەکان لە پەیوەندییە گشتییەکاندا لە رێگەی تۆڕەکانی کۆمەڵایەتییەوە مانا و پێگەیەکی گرنگ بە بڵاوکراوەکان دەبەخشێت و وا دەکات بە رێکوپێکی ئامانجەکانی دامەزراوە بەدیبهێنرێن.

کێشەی توێژینەوە

کێشەی ئەم توێژینەوەیە بریتییە لە خستنەڕووی ئاست و شێوازی بەگەڕخستنی ستراتیژە کۆمۆنیکەیشنەکانی پەیوەندییە گشتییەکان لە رێگەی لاپەڕەی فەیسبووکی کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا- هەولێر.

گرنگی توێژینەوە

گرنگی ئەم توێژینەوەیە خۆی دەبینێتەوە لە:

1- زانینی تێڕوانینی بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا- هەولێر لەبارەی جەماوەری هەرێمی کوردستانەوە لە رێگەی پەیامەکانیانەوە.

2- نیشاندانی گرنگی و پێویستی هەریەك لە ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن لە پەیوەندییە گشتییەکاندا، کە دەکرێت هەر ستراتیژە و بۆ ئامانجێك بەکاربرێت، ئەوەش رووندەبێتەوە کە دەکرێت لەگەڵ هەر بڵاوکراوەیەکدا ستراتیژێکی جیاوازی کۆمۆنیکیشن بەکاربرێت.

ئامانجی توێژینەوە

لەم توێژینەوەیەدا هەوڵدراوە ئەم ئامانجانە بەدیبهێندرێن:

1- زانینی گرنگی ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن لە کاری پەیوەندییە گشتییەکاندا.

2- ئاشنابوون بە رۆڵی تۆڕەکۆمەڵایەتییەکان لە بواری پەیوەندییە گشتییەکاندا و ئاراستەکردنی ستراتیژەکانی پەیوەندییە گشتییەکان لەرێگەی ئەم تۆڕانەوە.

3- گەیشتن بە ئاستی چەندێتی و چۆنێتی بەکارهێنانی ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن لەلایەن بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکاوە.

3- زانینی ئامانجەکانی پەیوەندییە گشتییەکان لە بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکادا.

4- زانینی ئامانجەکانی پەیوەندییە گشتییەکان لە کونسوڵخانەی گشتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا لە رێگەی بڵاوکراوەکانی فەیسبووکەوە.

جۆر و میتۆدی توێژینەوە

ئەم توێژینەوەیە لە جۆری وەسفییە، کە گونجاوە لەگەڵ بابەت و شێوازی توێژینەوەکەدا، لەم نێوانەدا وەسفی ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن لە پەیوەندییە گشتییەکاندا دەکات و لەناو ئەوەشدا پێگەی ئامرازی فەیسبووك لە کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا دەخاتەڕوو، بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانیشی توێژەر ئامرازی شیکاری ناوەڕۆکی بەکارهێناوە.

کۆمەڵ و سامپڵی توێژینەوە

کۆمەڵی توێژینەوە: بریتییە لە سەرجەم لاپەڕەکانی تۆڕی کۆمەڵایەتی فەیسبووك کە لەلایەن باڵیۆزخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا لەعێراق و هەرێمی کوردستان بۆ پەیوەندیکردن لەگەڵ دونیای دەرەوەی خۆیان بەکاردەهێنرێت.

مشتەی توێژینەوە: بڵاوکراوەکانی شەش مانگی پەیجی فەرمیی کونسوڵخانە کە لەلایەن بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانەوە بەڕێوەدەبرێت، کە مشتەی جۆری (حصر الشامل) ی بۆ بەکارهێناون کە ژمارەیان (383) یە، لەماوەی نێوان مانگی (تشرینی یەکەمی 2020) و مانگی (ئازاری 2021)، هەڵبژاردنی بڵاوکراوەکانی ئەم کونسوڵخانەیەش بۆ چەند هۆکارێك دەگەڕێتەوە، لەوانە: (گرنگی پێگەی سیاسی و ئابووری ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا لەسەر ئاستی جیهان، رۆژهەڵاتی ناوەڕاست، عێراق و هەرێمی کوردستان، لە رووی مێژووییەوە یەکەمین کونسوڵخانەیە لە هەرێمی کوردستاندا کراوەتەوە، لەنێو کونسوڵخانە بیانییەکاندا لە هەولێر گەورەترین رووبەری جوگرافیی تەرخان کردووە، لە رووی چالاکی و چەندێتی بڵاوکراوەکانی فەیسبووکەوە لەپێش کونسوڵخانەکانی تری هەرێمی کوردستانەوەیە.

پێوەری راستی توێژینەوە

بە ئامانجی گەیشتن بە راستی توێژینەوەکە، توێژەر هەستا بە ئاراستەکردنی فۆرمی شیکاری ناوەڕۆك بۆ پێنج (5) پسپۆڕ[1]، بەمەبەستی

[1] هەڵسەنگێنەرانی فۆرمی شیکاریی ناوەڕۆک بەپێی ریزبەندیی (ئەلفبێی) خراونەتەڕوو:

1- پ.ی.د. ابتسام اسماعیل عبدالقادر : زانکۆی سلێمانی/ کۆلێجی ز. مرۆڤایەتییەکان- بەشی راگەیاندن

2- پ.ی.د. ابراهیم سعید فتح الله : زانکۆی سلێمانی/ کۆلێجی ز. مرۆڤایەتییەکان- بەشی راگەیاندن

هەڵسەنگاندن پسپۆڕەکان سەرنج و تێبینییەکانیان خستەڕوو، فۆڕمەکە هەندێك گۆڕانکاری بەسەردا هات، لەسەر ئەو بنەمایە توێژەر هەستا بە داڕشتنەوە و ئامادەکردنی فۆڕمەکە لە شێوەی کۆتاییدا، ئەنجامی پێوەری ڕاستیی گەیشتە (0.96).

توێژینەوەکانی پێشوو

1- توێژینەوەکەی احسان بادع علوان، 2018، الأنشطة الاتصالية للعلاقات العامة في السفارات العراقية وعلاقتها في تنمية السياسة الخارجية دراسة ميدانية.

توێژینەوەکە (وەسفیی، شیکاری) یە و توێژەر هەستاوە بە دابەشکردنی فۆڕمی ڕاپرسی بەسەر کارمەندانی بەشی پەیوەندییە گشتییەکانی باڵیۆزخانەکانی عێراق، لە گرنگترین ئامانجەکانی بریتیین لە (زانینی ڕاستیی (واقعی) بەکارهێنانی کۆمۆنیکەیشن لە بەشی پەیوەندییە گشتییەکان لە باڵیۆزخانەکانی عێراق، زانینی ئەو ئامرازانەی کە باڵیۆزخانەکانی عێراق لە پرۆسەی کۆمۆنیکەیشندا بەکاریدەهێنن، ئاشکراکردنی ئامانجە کۆمۆنیکەیشنییەکان لە بەشی پەیوەندییە گشتییەکانی باڵیۆزخانەکانی عێراق)، توێژەر بە چەند دەرەنجامێك گەیشتووە کە بریتیین لە (لەنێو هەموو سەکۆکان بۆ ئەنجامدانی کۆمۆنیکەیشن لەگەڵ جەماوەرەکەیاندا، کارمەندانی پەیوەندییە گشتییەکان لە پلەی یەکەمدا ئینتەرنێت و تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی بەکاردەهێنن، گرنگیی بە توێژینەوە و هەڵسەنگاندنی ڕای جەماوەر دەدەن، لە ئاستی مامناوەندا کۆمۆنیکەیشنی دوو ئاڕاستە بەکاردەهێنن لەگەڵ جەماوەردا، ستراتیژی گفتوگۆ (دیالۆگ) لە ئاستی مامناوەندا بەکاردەبەن و ستراتیژی ڕاگەیاندن بە ئاستێکی زیاتر بەکاردەبەن.

2- توێژینەوەی د. سالم جاسم محمد و د. فاطمة عبدالكاظم احمد 2018، توظيف العلاقات العامة للقوة الناعمة عبر مواقع التواصل الاجتماعي- دراسة تحليلية لمنشورات الخارجية الامريكية على التويتر، في جامعة بغداد.

توێژینەوەکە میتۆدی وەسفی و ئامرازی شیکاری ناوەڕۆکی بەکارهێناوە بە ئامانجی (زانینی چۆنێتی ئاڕاستەکردنی تۆڕی کۆمەڵایەتی تویتەر لەلایەن وەزارەتی دەرەوەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکاوە بۆ بەهێزکردنی نەرمەهێز بەرامبەر بە جەماوەری جیهانی)، لە گرنگترینی ئەو دەرەنجامانەی توێژەران پێی گەیشتوون، بریتین لە: ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا پابەندییەکی تەواوی بە بەکارهێنانی تۆڕی تویتەر هەیە بۆ بەهێزکردنی پێگەی نێودەوڵەتیی خۆی و موخاتەبەکردنی ڕایگشتی جیهانی، لە سەکۆی تویتەرەوە سیستەمی ئەمریکا بە سیستەمێکی نموونەیی و خاوەنی مۆدێلێکی سەرکەوتوو لەنێو کلتووری گەلانی جیهاندا نیشاندەدرێت.

3- توێژینەوەکەی جاسم محمد راشد الخياط العازمي واسماعيل علي سعد، 2018: تحليل إستراتيجية العلاقات العامة داخل الإدارة العامة للإطفاء بالكويت.

لە گرنگترین ئامانجەکانی ئەم توێژینەوەیە کە بۆ ئێمە گرنگە، بریتییە لە زانینی ڕادەی ڕۆڵبینینی بەشی پەیوەندییە گشتییەکان لە درووستکردنی بڕیار لە دامەزراوەکە و هەروەها برەودان بە متمانەی جەماوەر بە دامەزراوەکە لە ڕێگەی ئاشکراکردنی ئەو ستراتیژە کۆمۆنیکەیشنییەی کە لە پەیوەندییە گشتییەکاندا بەرامبەر بە جەماوەر بەکاریدەبەن، توێژەران فۆڕمی ڕاپرسییان بەسەر 60 کارمەندی پەیوەندییە گشتییەکاندا دابەشکردووە، لە گرنگترین ئەو دەرەنجامانەی پێی گەیشتوون (کارمەندانی پەیوەندییە گشتییەکان لە بەڕێوەبەرایەتی بەرگری شارستانییدا لە ڕێگەی سەکۆ جیاوازەکانی ڕاگەیاندنەوە وەکو پێگەی ئینتەرنێت و تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی، تەلەڤزیۆن و ڕادیۆ، توانیویانە بە ڕێژەی 80% بەدەم جەماوەرەوە بڕۆن و وەڵامی داواکاری و پرسیارەکانیان بدەنەوە، بەمەش توانیویانە ستراتیژییەتی قایلکردنی بە ڕێژەیەکی زۆر بەکاربهێنن، ئەوەش لەگەڵ سرووشتی ئەرك و بوارەکەیاندا گونجاوە، ئاستی پەیوەندییەکانی بەشی پەیوەندییە گشتییەکان و جەماوەریش لە ڕێگەی تۆڕەکانی کۆمەڵایەتییەوە ڕێژەی (18%) پێکدەهێنێت لەنێو ئامرازەکانی تری پەیوەندییکردن و کۆمۆنیکەیشندا.

دیارییکردن و پێناسەکردنی زاراوەکانی توێژینەوە

توێژەر لێرەدا پێناسەی بیردۆزیی و کارڕایی بۆ چەمکەکانی توێژینەوەکە دەخاتەڕوو.

1- بەگەڕخستن: بریتییە لە بەکارهێنانی چالاکانەی بوارێك یان بابەتێك. [1]

لەم توێژینەوەیەدا بەگەڕخستن، بریتییە لە چالاککردن و خستنەگەڕی ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن (ڕاگەیاندن، گفتووگۆ، قایلکردن، پێکهێنانی کۆڕایی) لەلایەن پەیجی فەیسبووکی کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا لە هەولێر بە ڕووی جەماوەری هەرێمی کوردستاندا.

2- ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن: کۆمەڵێك بڕیارە دەدرێت بۆ ئەوەی تیایدا ڕێکاری پەیوەندییەکان هەڵبژێردرێت لەسەر بنەمای ئامانجە دیاریکراوەکانی دامەزراوە و ئەو ئامرازانەی کە لە پرۆسەی کۆمۆنیکەیشنەکەدا بەکاردەبرێت. [2] ، لەم توێژینەوەیەدا مەبەستمان لە ستراتیژە سەرەکییەکانی کۆمۆنیکەیشنە لە کاری پەیوەندییە گشتییەکاندا ئەوانیش ستراتیژەکانی (ڕاگەیاندن، گفتووگۆ، قایل کردن، پێکهێنانی کۆڕایی) یە.

3- پەیوەندییە گشتییەکان: هەوڵێکی پلانبۆداڕێژراوی بەردەوامە بەمەبەستی دروووستکردنی نییەتی باش و تێگەیشتنی هاوبەش لەنێوان دامەزراوەیەک و جەماوەرەکەیدا). [3]

ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن لە پەیوەندییە گشتییەکاندا، لەسەر بنەمای چوار مۆدێلە بەناوبانگەکەی (جەیمس جرۆنیج) دانراون، دەکرێت هەر ستراتیژێك لە کاتێکی پێویستی خۆیدا بەکارببرێت. [4]

لەم توێژینەوەیەدا مەبەستمان لە بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکایە کە هاوکات سەرپەرشتی بەڕێوەبردنی تۆڕی کۆمەڵایەتی کونسوڵخانەکە دەکات و ئاڕاستەی دەکات.

3- پ.ی.د. عومەر احمد رمضان : زانکۆی هەڵەبجە/ کۆلێجی ز. مرۆڤایەتییەکان- بەشی ڕاگەیاندن
4- پ.ی.د. یاسین ئاشور جەوهەر : زانکۆی گەرمیان/ کۆلێجی پەروەردە- بەشی مێژوو
5- م. یادگار عەلی محمد : زانکۆی گەرمیان/ کۆلێجی پەروەردەی بنەڕەت- بەشی زمانی کوردی

-3 تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان: ئاماژەیە بۆ (بەکارهێنانی وەگەڕخراوەکانی ئینتەرنێت لە دروستکردنی پەیوەندی و گفتووگۆ)، ئەم تۆڕانە (کۆمەڵێك پێگەی ئەلیکترۆنیین کە لە چوارچێوەی سیستەمەکانی ئینتەرنێتدا ڕێگا بە بەکاربەرانی دەدات لاپەڕەی کەسیی درووستبکەن و بشتوانن نیشانی (گشت) ی بدەن، هەروەها خزمەتگوزارییەکانی گۆڕینەوەی زانیاری لەنێوان بەکاربەرانی پێگەکاندا ڕەخساندووە).[5]، تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان لێرەدا مەبەستمان لە پەیجی فەڕمیی فەیسبووکی کونسوڵخانەی گشتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکایە لە هەولێر کە ئامانج لە پەیامەکانیان لە پلەی یەکەمدا دانیشتووانی هەرێمی کوردستانە.

ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن، پێناسە، جۆرەکانی

کۆمۆنیکەیشن (پرۆسەیەکی ئامانجدارە بۆ گواستنەوە و ئاڵوگۆڕپێکردنی زانیاریی لەنێوان لایەنە ناوخۆیی و دەرەکییەکاندا بە بەکارهێنانی هۆکار و ئامرازی دیاریکراو لە میانی بارودۆخێکدا کە هەمووان کۆ بکاتەوە و کارلێککردن (بەریەککەوتن) ڕوودەدات، هەروەها تێگەیشتنی دوولایەنە بەرەو بەدیهێنانی ئامانجەکان).[6]

لە کۆمۆنیکەیشندا نێرەر، پەیام، کەناڵ و وەرگر پێویستە هەبن، کۆمۆنیکەیش بنەما و کلیلی هەموو چالاکییەکە، ناتوانرێت چالاکییەکی کاریگەر ئەنجامبدرێت بە بێ ئەوەی بزانرێت کۆمۆنیکەیشنێکی سەرکەوتوو ئەنجامبدرێت.[7]

ستراتیژییەتی کۆمۆنیکەیشن (هەڵبژاردنە لەنێوان ڕێگا و شێوازە جیاوازەکانی کۆمۆنیکەیشن بەمەبەستی نیشاندانی پەیامەکانی دامەزراوە و کاریگەرییکردنە سەر جەماوەر) پێویستە ستراتیژەکە پەیوەست بێت بە ئەو بابەتانەوە کە لە ژینگەی کارکردنەکەدا گرنگن و پەیوەستن بە ژیانی جەماوەرەوە، هەروەها لەگەڵ جۆری پەیامەکاندا بگونجێن، ستراتیژەکان بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ کاریگەریی دەکەنە سەر تایبەتمەندییە زەیینییەکانی (هەڵوێست، باوەڕ، نەریت) ی تاکەکەس، ئەم کاریگەرییانەش لە ڕێگای کاریگەریی هزریی-مەنتیقی، هەست و سۆزییەوە تاك ئاراستە دەکات بۆ ئەوەی ڕەوشت و ڕەفتاری بگۆڕێت.[8]

لە کاتی ئامادەکردنی پلانی ساڵانەی دامەزراوەدا ماوەی ئەم ستراتیژانەش دیاریی دەکرێن کە بە گشتی لە دوو ساڵ هەتا پێنج ساڵ درێژدەبێتەوە، تیایدا لایەنە جیاواز و پێویستییەکانی جێبەجێکردنی ستراتیژەکان بەپێی ئامانجەکانی دامەزراوەکە دیاریی دەکرێن، لایەنی بەئامانجکراویش دەستنیشان دەکرێت، سنوورەکانی چالاکی و ئەو مەرجانەش دیاریی دەکرێن کە ستراتیژە کۆمۆنیکەیشنییەکەی تێدەکەوێت.[9]

جۆرەکانی ستراتیژی کۆمۆنیکەیشن لە پەیوەندییە گشتییەکاندا

ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشن ڕەنگدانەوەی ئامانجی گشتی دامەزراوەن، لە پەیوەندییە گشتییەکاندا ئەم ستراتیژە پۆلێن کراوە بەسەر چوار جۆردا کە بریتیین لە:

-1 ستراتیژییەتی قایلکردن (Persuasion) : قایل کردن پرۆسەی درووستکردنی ئارەزووە لەلای جەماوەر بەرەو کار و چالاکییەکانی دامەزراوەکە، ئەم پرۆسەیەش لەسەر بنەمای (ژیربێژیی/لۆژیك، هزر و زانیاریی ڕاست) درووستدەبێت، گرنگە ناوەڕۆکی پەیام ڕاستگۆیی تێدا بێت و سەرنجراکێش بێت، پەیوەندیگشتییکاران ئەم ستراتیژییەتە بەکاردەهێنن بۆ برەودان بە بەرنامە و کاری دامەزراوە بە لەبەرچاوگرتنی بەرژەوەندییەکانی جەماوەر، گرنگترین بەش لە ستراتیژییەتی قایلکردندا بریتییە لە پەیام، پێویستە پەیام: پەیوەندی بە لایەنێك یان لایەنەکانی ژیانی جەماوەرەوە هەبێت، ڕوون و سادە بێت، دووربێت لە وشە و دەستەواژەی هونەریی و ئاڵۆز کە زیاتر لە مانایەك هەڵبگرێت، هەروەها پلەبەندی و پەیوەستیی تێدابێت بە جۆرێك کە بەشەکانی پەیامەکە پەیوەستییان لەگەڵ یەکتردا هەبێت و بۆشایی لە هزری وەرگردا جێنەهێڵن، ئەگەر پەیامەکان بەڵگەیان لەگەڵدا بێت ئەوا کاریگەرتر دەبن بەمشێوەیەش گومان لەلای وەرگر نەهێڵنەوە.[10]

توێژینەوەکان ئاماژە بەوە دەکەن ئەگەر بێتو پەیامە کۆمۆنیکەیشنییەکان کارتێکەری دەنگییان تێدابێت ئەوا ڕۆڵێکی گرنگ بە پەیامەکان دەبەخشن و چالاکتریان دەکەن لە بزواندنی جەماوەر، پێویستە نێرەرانی پەیام توانای خوێندنەوەی ڕای جەماوەریان هەبێت و بتوانن پەیوەندییەکانیان لەگەڵیاندا پەرە پێ بدەن و متمانەیان بەدەستبهێنن.[11]

-2 ستراتیژییەتی ڕاگەیاندن (Announcement) : لەم ستراتیژەدا کۆمۆنیکەیشن یەك ئاراستەیە، ناوەڕۆکی پەیامی دامەزراوە تەنها هەڵگری گۆشەنیگای دامەزراوەکە خۆیەتی و مانا و ئاماژەکانی پەیامی ئەو هەڵدەگرن، لە پەیامەکەشدا هەوڵدەدرێت کاریگەریی بکرێتە سەر ڕای جەماوەر و پرۆسەی بڕیارسازییان بەشێوەیەکی یەکلایەنە و بە بێ چاوەڕێکردنی فیدباکی جەماوەر و بەهەند وەرگرتنی وەڵامەکانیان، لە نموونەی ئەم ستراتیژە بڵاوکراوە میدیاییەکانی دامەزراوەیە.[12]

لە ستراتیژی ڕاگەیاندندا، پەیوەندیگشتییکار لە دۆخی کاردنەوەدا پەیامەکان ئامادە و بڵاوناکاتەوە، پەیوەندییەکانیشی لەگەڵ کەناڵە ڕاگەیاندنەکانی دیکەدا وێنەی گشتی دامەزراوە و ئەو پەیامانەی کە دەینێرێت بۆ کەناڵەکان لەسەر بنەمای خواست و ئامانجی دامەزراوەکە دەبێت.[13]

-3 ستراتیژییەتی پێکهێنانی کۆڕایی (Consensus Building) : بریتییە لە پرۆسەی ناسینەوەی جەماوەر و نەهێشتنی بەربەستەکانی ئاوێزانبوون و درووستکردنی پەیوەندی لەنێوان دامەزراوە و جەماوەرەکەیدا.[14]

ئەم ستراتیژە جەخت دەکاتەوە لە کۆمۆنیکەیشنی دوو لایەنە و نیشاندانی گۆشەنیگای دامەزراوە لە ناوەڕۆکی پەیامی کۆمۆنیشکەیشندا، بەکاردەهێنرێت بۆ درووستکردنی پەیوەندی ستراتیژیی لەنێوان دامەزراوە و ژینگەی دەرەوەیدا لە لایەکەوە و درووستکردنی پەیوەندی لەنێوان دامەزراوە و کارمەندەکانیدا لە لایەکی ترەوە، پەیام لە دامەزراوەکەوە بۆ جەماوەر و بە پێچەوانەشەوە دەگەیەنێت.

-4 ستراتیژییەتی گفتووگۆکردن (Dialogue) : جەخت دەکاتەوە لە کۆمۆنیکەیشنی دوولایەنە و ناوەڕۆکی پەیامی کۆمۆنیکەیشن بە لەخۆگرتنی گۆشەنیگای دامەزراوە و جەماوەر لە یەك کاتدا، پەیامەکانی ڕەنگدانەوەی تێڕوانینی هەردوولایە، لەم ستراتیژەدا جەماوەر شوێنێکی گرنگی لە سیاسەتی دامەزراوەدا هەیە، جەماوەر لێرەدا بەشداریی پێ دەکرێت لە پرۆسەی بڕیارسازی دامەزراوەکەدا، ڕۆڵی جەماوەر لەبەرچاو دەگیرێت لە کارنامەی دامەزراوەدا.[15]

لە ستراتیژی گفتوگۆکردندا، جەماوەر بەشداریی پێدەکرێت لە پرۆسەی بڕیارسازییدا و ڕایان بە هەند وەردەگیرێت.[16]

پەیوەندییە گشتییەکان

بوارێکی زانستە مرۆڤایەتییەکانە و لە دامەزراوە حکوومی و تایبەتەکانیشدا کاری پێ دەکرێت، دەستەواژەکە لێکدراوە و لە هەردوو وشەی (پەیوەندی، گشت) پێکدێت، (پەیوەندی) بە مانای پرۆسەی پەیوەندی و گەیشتن بە یەکتری تاکەکانە یان پرۆسەی گەیشتنی نێوان دامەزراوەیەك و کۆمەڵێك کەسە، هەروەها (گشت) ئاماژەیە بۆ هەر کۆمەڵێك لە کۆمەڵگە یان بریتییە لە جەماوەری دامەزراوە.[17]

پەیوەندییە گشتییەکان (هەوڵێکی کارگێڕی و بەڕێوەبردنی بەردەوامە بە ئامانجی هێشتنەوەی تێگەیشتنی هاوبەش و ئاڵوگۆڕ لەنێوان دامەزراوە و جەماوەردا).[18]

لە پێناسەیەکی تردا (هەوڵێکی پلانبۆدارێژراوی بەردەوامە بەمەبەستی درووستکردنی نیەتی باش و تێگەیشتنی هاوبەش لەنێوان دامەزراوەیەک و جەماوەرەکەیدا).[19]

ئامانجەکانی پەیوەندییە گشتییەکان

لێرەدا لە کۆی چەند سەرچاوەیەکی جیاواز ئاماژە بە ئامانجە سەرەکییەکانی بواری پەیوەندییە گشتییەکان دەکەین کە دەشێت لە زۆربەی دامەزراوەکان و بەتایبەتیش لە دامەزراوەکانی حکوومەتدا ئامانجی هاوبەشی ئەم بوارە بن.

ئامانجەکانی پەیوەندییە گشتییەکان پێویستە گونجاو بێت لەگەڵ ئامانجەکانی دامەزراوە و ئامانجە باڵاکانی دەوڵەت، لە گرنگترین ئامانجەکانی پەیوەندییە گشتییەکان بریتیین لە:

1- زیادکردنی ناوبانگی دامەزراوە لە ڕێگای تێگەیاندن و ئاگادارکردنەوەی جەماوەر لە چالاکی و خزمەتگوزارییەکان.

2- بنیاتنانی ناوبانگێکی باش بۆ دامەزراوە.

3- خولقاندنی تێگەیشتنێکی فراوان لەبارەی ئەو گرفت و بەربەستانەی کە دەشێت ڕووبەڕووی دامەزراوە ببنەوە.

4-بەدەستهێنانی متمانەی جەماوەر.[20]

ئەرکەکانی پەیوەندییە گشتییەکان

بەشێوەیەکی سەرەکیی، پێشەنگانی پەیوەندییە گشتییەکان سێ ئەرکی سەرەکیی و گشتگیریان بۆ ئەم بوارە دیاریی کردووە :

1- ئاگادارکردنەوەی جەماوەر. 2- بزواندنی جەماوەر و کارتێکردنیان بۆ گۆڕینی ئاڕاستە و ڕەفتاریان. 3- هەوڵدان بۆ پێکەوەبەستنی ئاڕاستەی کار و کرداری دامەزراوە بەیەکترەوە.[21]

فیلپ کۆتلەر پسپۆڕی ئەمەریکی لە بواری لە بازارگەریی نێودەوڵەتی و ئابوورییە و چەندین توێژینەوەی لە ئەم بوارەدا هەیە، دەڵێت پەیوەندی گشتی ئەرکێکی کارگێڕی و بەڕێوەبردنە کە پەیوەندی سوودئامێزی هاوبەشی نێوان دامەزراوە و جەماوەرە جۆراوجۆرەکەی دەپارێزێت و هەڵسەنگاندنی بۆ دەکات، پایەکانی شکست و سەرکەوتن دیاریی بکات، دەڵێت ئەرکی پەیوەندییە گشتییەکانە کە:[22]

1- هەڵسەنگاندن بۆ هەڵوێستی گشتی جەماوەری دامەزراوەکەی بکات.

2- سیاسەت و ڕێوشوێنەکانی تاك و دامەزراوە لەگەڵ خواستی گشتی بناسێتەوە و بەراوردیان بکات.

3- بەرنامەی کار بە جۆرێك جێبەجێ بکات کە ڕەزامەندی جەماوەر بەدەستبهێنێت.

تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان، پێناسە، کاریگەرییان لەسەر پەیوەندییە گشتییەکان

چەمکی تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی (Social Network)، دەرهاویشتەی کۆمەڵێك پێگەی سەر تۆڕەکانی ئینتەرنێتە کە لەگەڵ نەوەی دووەمی وێب (وێب 2.00)* ناسراون، ئەم پێگانە لە ژینگەیەکی خەیاڵییدا پەیوەندی لەنێوان تاکەکان درووست دەکەن، بەکارهێنەرانی تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی بەپێی سۆز و خولیاکانیان، شار، زانکۆ، خوێندنگا، کۆمپانیا و شوێنی کار... هتد لە ژینگەی تۆڕ و پێگەکانی کۆمەڵایەتییدا کۆدەبنەوە و زانیاریی و پەیامەکانیان دەگۆڕنەوە.[23]

ئەم تۆڕانە داتا ژمارەیی و ئەلیکترۆنییەکان بە ئاسانی دەگوازنەوە، هەلی دۆزینەوەی یەکتری بۆ بەکارهێنەران ڕەخساندووە و کۆمەڵگەیەکی خەیاڵیی درووستدەکەن.[24]

ئەم تۆڕانە (کۆمەڵێك پێگەی ئەلیکترۆنیین کە لە چوارچێوەی سیستەمەکانی ئینتەرنێتدا ڕێگا بە بەکاربەرانی دەدات لاپەڕەی کەسیی درووستبکەن و بشتوانن نیشانی (گشت) ی بدەن، هەروەها خزمەتگوزارییەکانی گۆڕینەوەی زانیاری لەنێوان بەکاربەرانی پێگەکاندا ڕەخساندووە).[25]

کاریگەریی تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی لەسەر بواری پەیوەندییە گشتییەکان بووە بەهۆی ئەوەی کە ئەم بوارە بە (پەیوەندی گشتی زیرەك) ناوبرێت کە پشتبەستووە بە وەگەڕخراوەکانی وێب2.00 و تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی دەگرێتەوە، ئەمەش لە ڕێگای ئامرازەکانی کۆمپیوتەر، ئایپاد، مۆبایلی زیرەکەوە ئەنجامدەدرێت، بەهۆی ئەم ئامرازانە و لەڕێگای تۆڕەکانی کۆمەڵایەتییەوە پەیوەندییە گشتییەکان پرۆسەی کۆمۆنیکەیشن ئەنجامدەدات، ئەمەش بەشێوازێکی خێرا و ئاسان بە تێپەڕاندنی بەربەستەکانی کات و شوێن بە جەماوەر دەگات و کارلێکیان لەگەڵدا دەکات، کاریگەرییەکی تر ئەوەیە کە تۆڕەکان دەتوانن وەڵامدانەوەی دەستبەجێی جەماوەر بگەیەننە بەشەکانی پەیوەندییە گشتییەکان.[26]

تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی ئەم خزمەتگوزارییانە بۆ کاری پەیوەندییە گشتییەکان دەستەبەر دەکەن:

1

- بەکارهێنانی ئیمەیل و تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی ڕۆڵێکی دیاریان هەیە لە ناردن و وەرگرتنی پەیام و زانیارییەکان، ڕاپۆرتە ڕۆژنامەوانییەکان، هەواڵی دامەزراوە، پێشکەشکردنی دەستبەجێی زانیارییەکان، پەیوەندیگشتییکاران لە ڕێگای ئەم ئامرازانەوە دەتوانن برەو بە وێنەی دامەزراوە بدەن، دەشتوانن لە هەر کاتێکدا بیانەوێت بابەتەکانی دامەزراوەکەیان بنێرن بۆ هەر میدیایەك کە خۆیان مەبەستیانە.

2- چاودێریکردنی بڵاوکراوەی میدیاکان: پەیوەندیگشتییکار دەتوانێت لە ڕێگای تۆڕەکانی کۆمەڵایەتییەوە چاودێریی بڵاوکراوە میدیاییەکانی پەیوەست بە دامەزراوەکەی بکات.

3- گفتووگۆی تەنگەژەکان: گرنگی ئینتەرنێت و تۆڕەکانی کۆمەڵایەتی لەو کاتەدا زیاتر دەبێت کە تەنگەژە بەرۆکی دامەزراوەکەیان دەگرێت، لەو کاتەدا جەماوەر دەیانەوێت بزانن چی ڕوویداوە و بۆچی ڕوویداوە، لێرەدا دامەزراوەکان دەتوانن بە خێرایی پەیامی خۆیان بڵاوبکەنەوە و کاریگەری لەسەر ئاستی هەست و درکی جەماوەر درووستبکەن.[27]

4- کۆکردنەوەی زانیاریی، ئینتەرنێت ژینگەیەکی پڕ زانیاری بەردەوام گۆڕاوی دروستکردووە، فەیسبووك، تویتەر و ئەوانی تر دەتوانن بە خێرایی ئەم زانیاریانە کۆبکەنەوە.

5- تۆڕەکان سەکۆیەکن بۆ ئەوەی ئارەزوو هاوبەشەکان یەکتر بدۆزنەوە و هاوبەشیی بە خواستەکانیان بکەن لەگەڵ ئەوانی تردا، بەم هۆیەشەوە پەیوەندیگشتییکار دەتوانێت جەماوەر بناسێتەوە.

6- هاوبەشییپێکردن: بەهۆی تۆڕەکانی کۆمەڵایەتییەوە دامەزراوەکان دەتوانن زانیارییەکانیان لەگەڵ جەماوەردا هاوبەشی پێ بکەن.

7- دەرکەوتنی کۆمەڵایەتی: تۆڕەکان وا دەکەن کە دامەزراوەکان هەمیشە و بە بەردەوام ئامادەبیان لەبەردەم جەماوەردا هەبێت.

8- پەیوەندییەکان: بەهۆی تۆڕەکانەوە دامەزراوە دەتوانێت پەیوەندی کورتمەودا و درێژمەودا لەگەڵ جەماوەری جۆراوجۆردا درووستبکات، ئەمەش لە میانی وەڵامدانەوەی پرسیارەکانی جەماوەردا و بەرکەوتنی کۆمێنتەکانیان.[28]

لایەنی شیکاری توێژینەوە

ناساندنی پەیجی فەرمیی کونسوڵخانەی گشتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا لە شاری هەولێر.

کونسوڵخانە لە ساڵی (2011) لە شاری هەولێر کرایەوە و دەکەوێتە شەقامی عەینکاوە، کونسوڵخانەکە سنووری چالاکییە مەیدانییەکانی هەر چوار پارێزگای (هەولێر، سلێمانی، دهۆك و هەڵەبجە) کار دەکات، کونسوڵخانەکە پێکدێت لە (نووسینگەیەکی جێبەجێکاریی کە راستەوخۆ کونسوڵ سەرپەرەشتی دەکات، بەشەکانی کاروباری سیاسی، کاروباری ئابووری، دیپلۆماسییەتی گشتی، رێساکانی یاسا، بەڕێوەبردن، ئاسایش) هەروەها دامەزراوەی نێودەوڵەتی یوسەید شانبەشانی کونسوڵخانەکە خزمەتگوزارییەکانی پێشکەش بە هەرێمی کوردستان و عێراق دەکات.[29]

خستنەڕوو و شیکردنەوەی دەستەی شێوەکانی کارلێککردن

خشتەی (1)

خشتەی تایبەت بە دەستەی شێوەکانی کارلێککردن (لایك و کۆمێنت)

ژ	دەستەی شێوەکانی کارلێککردن	چەندبارە	%
1	کۆمێنتی پرسیاریی لەسەر بڵاوکراوەکان	238	% 2.80
2	وەڵامی کۆمێنتی پرسیاریی لەسەر بڵاوکراوەکان	22	% 0.25
3	کۆمێنتی ئەرێنی لەسەر بڵاوکراوەکان	6525	% 76.9
4	لایکی کۆمێنتی ئەرێنی لەسەر بڵاوکراوەکان	1700	% 20
5	کۆی گشتی	8485	% 100

ئەنجامەکانی خشتەی (1) دەریدەخات کە کۆی دەستەی شێوەکانی کارلێککردن کە (8485) کۆی لایکی ئەرێنی و کۆمێنتی پرسیارییە، کۆمێنتی ئەرێنی لەسەر بڵاوکراوەکان لە پلەی یەکەمی ڕیزبەندییەکەدایە بە ڕێژەی (76.9%) ه و نزمترین ڕێژەش وەڵامی کۆمێنتی پرسیارییە لەسەر بڵاوکراوەکان بە ڕێژەی (22%) هەریەك لە لایك و کۆمێنتی ئەرێنی لەسەر بڵاوکراوەکان و کۆمێنتی پرسیاریی لەسەر بڵاوکراوەکان پلەی دووەم و سێیەمی ڕیزبەندییەکەیان گرتووە. لەم خشتەیەدا دەردەکەوێت کە بەڕێوەبەرانی لاپەڕەی فەیسبووکی کونسوڵخانە لە ئاستێکی کەمدا وەڵامی پرسیارەکانی جەماوەریان داوەتەوە، لە هەمان کاتدا لە ئاستێکی کەمدا لایکی کۆمێنتی ئەرێنی جەماوەریان کردووە، ئەمەش لە دنیای کاری پەیوەندییە گشتییەکاندا بە حاڵەتێکی نەرێنی دادەنرێت چونکە یەکێك لە ئەرکە گرنگەکانی بەڕێوەبەرانی تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانی دامەزراوە ئەوەیە وەڵامی جەماوەرەکانیان بدەنەوە.

خشتەی (2)

خشتەی تایبەت بە ستراتیژەکانی پەیوەندییە گشتییەکان

ژ	ستراتیژی پەیوەندییە گشتییەکان	دووبارە	ڕێژەی سەدی%
1	ستراتیژی ڕاگەیاندن	235	% 64.73
2	ستراتیژی قایلکردن	35	% 9.64
3	ستراتیژی پێکهێنانی کۆڕایی	12	% 3.30
4	ستراتیژی گفتووگۆکردن	81	% 22.31
5	کۆی گشتی	363	% 100

بەپێی دەرەنجامی خشتەی (2) کە ستراتیژی پەیوەندییە گشتییەکان لەخۆ دەگرێت بۆ کۆی گشتی سامپڵی وەرگیراو کە (383) بڵاوکراوەیە بەڵام (366) لە بڵاوکراوەکان ستراتیژەکانیان تێدایە و روونن، لەم خشتەیەدا دەردەکەوێت کە ستراتیژی ڕاگەیاندن لە پلەی یەکەمی ڕیزبەندییەکەدایە بە ڕێژەی (64.73%) و نزمترینیشیان ستراتیژی پێکهێنانی کۆڕاییە کە ڕێژەی (3.30%) گرتووە، هەریەك لە ستراتیژی گفتوگۆکردن و ستراتیژی قایلکردن پلەی دووەم و سێیەمی ڕیزبەندییەکەیان گرتووە. لەم خشتەیەدا دەردەکەوێت کە بەڕێوەبەرانی لاپەرەی فەیسبووکی کونسوڵخانە لە پلەیەکی بەرزدا و بە جیاوازییەکی زۆر گرنگییان بە (تەنها ناردنی پەیام) داوە و چاوەڕوانییەکی ئەوتۆیان پێوە دیار نییە بۆ کاردانەوەی جەماوەر.

خشتەی (3)

خشتەی تایبەت بە (ستراتیژی ڕاگەیاندن)

ژ	ستراتیژی ڕاگەیاندن	دووبارە	%
1	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتی بەها مرۆییەکانیان تێدایە	107	% 22.66
2	ناوەڕۆکی تایبەت بە چالاکییەکانی کونسوڵ	57	%12.07
3	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی پەروەردەییان هەیە (پەروەردەی: خوێندن، فێرکاریی پیشەیی...هتد)	49	% 10.38
4	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی خزمەتگوزارییان هەیە	47	% 9.95
5	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی زانیارییئامێزیان هەیە دەربارەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا و دامەزراوەکانی	47	% 9.95
6	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی ئابووری و بازرگانییان هەیە	30	% 6.35
7	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی سیاسییان هەیە	23	% 4.87
8	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتی دەستڕاگەیشتن و هەوڵەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا لەسەر ئاستی جیهان نیشاندەدەن	20	% 4.23
9	ناوەڕۆکی تایبەت بە چالاکییەکانی کونسوڵخانە	18	%3.81
10	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی یاساییان هەیە	17	% 3.60
11	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی کۆمەڵایەتییان هەیە	15	% 3.17
12	ناوەڕۆکی تایبەت رووماڵی سەردانی شاندەکان	14	% 2.96
13	ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی هونەریی و ڕۆشنبیرییان هەیە	14	% 2.96
14	ناوەڕۆکی تایبەت بە پەیامەکانی سەرکردە و بەرپرسانی حکوومەتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا	14	% 2.96
15	کۆی گشتی	472	% 100

بەپێی ئەنجامی شیکارییەکە لە خشتەی (3) ئەوەمان بۆ ڕوون دەبێتەوە سەبارەت بە ناوەڕۆکی ستراتیژەکانی ڕاگەیاندن، ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتی بەها مرۆییەکانیان تێدایە لە پلەی یەکەمی ڕیزبەندییەکەدا بە ڕێژەی (22 %) هاتوون، هەروەها ئەو ناوەڕۆکانەی کە سرووشتێکی هونەریی و ڕۆشنبیرییان هەیە لەگەڵ ناوەڕۆکی تایبەت بە پەیامەکانی سەرکردە و بەرپرسانی حکوومەتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا لەگەڵ ناوەڕۆکی تایبەت بە رووماڵی سەردانی شاندەکان هاوشێوەی یەك لە پلەی کۆتایی ڕیزبەندییەکەدان بە ڕێژەی (2.96 %).

خشتەی (4)

خشتەی تایبەت بە (ستراتیژی قایلکردن- بڕواپێهێنان)

ژ	ستراتیژی قایلکردن	دووبارە	%
1	خستنەڕووی پرسی تایبەت بە هەڵوێستەکانی ئەمەریکا	24	% 68.57
2	پیشاندانی پرسێك لە پرسەکانی تایبەت بە هەرێمی کوردستان	6	% 17.14
3	خستنەڕووی ڕا لەسەر پرسێکی تایبەت بە هەرێمی کوردستان	5	% 14.28
4	کۆی گشتی	35	% 100

بەپێی دەرەنجامەکانی خشتەی (4) دەردەکەوێت کە لە ستراتیژی قایلکردندا زۆرترین ناوەڕۆك لەبارەی خستنەڕووی پرسی تایبەت بە هەڵوێستەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکاوەیە و ئەم برگەیە پلەی یەکەمی گرتووە بە ڕێژەیەکی بەرز (68.7 %)، لە پلەی دووەمدا پرسەکانی تایبەت بە هەرێمی کوردستان دێن کە ڕێژەی (17.4 %) ی تۆمار کردووە. بەمشێوەیەش دەردەکەوێت کە ئەو ناوەڕۆکانەی کە ستراتیژییەتی قایلکردنی تێدا بەکارهێنراوە بە ئاستێکی بەرز و جیاوازییەکی زۆر تایبەت بۆ ئەو بابەتانە بوون کە دەگەڕێنەوە سەر بەرژەوەندییەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا.

خشتەی (5)

خشتەی تایبەت بە (ستراتیژی پێکهێنانی کۆڕایی)

ژ	ستراتیژی پێکهێنانی کۆڕایی	دووبارە	%
1	ناوەڕۆکی تایبەت بە چالاکیی و خزمەتەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا	9	% 75
2	ناوەڕۆکی تایبەت بە چالاکییەکانی کونسوڵخانە	3	% 25
3	کۆی گشتی	12	% 100

لە خشتەی (5) دا دەردەکەوێت کە ناوەڕۆکی تایبەت بە بڵاوکراوەکان کە ستراتیژییەتی پێکهێنانی کۆڕاییان تێدایە بە پلەی یەکەم و ڕێژەی (75 %) تایبەتن بە چالاکی و خزمەتەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا، پلەی دووەمیش کە ڕێژەی (25 %) ی ستراتیژی پێکهێنانی کۆڕایی تایبەتن بە چالاکییەکانی کونسوڵخانە، لەم خشتەیەدا دەردەکەوێت کە بەشی کاروباری گشتی لە کونسوڵخانە تەنها هەوڵیانداوە کۆڕایی بۆ ئەو بابەتانە پێکهێنن کە تایبەتن بە چالاکی و خزمەتگوزارییەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا و هەروەها ئەو ناوەڕۆکانەی کە تایبەتن بە چالاکییەکانی کونسوڵ، ئەمەش ئەوە دەگەیەنێت کە تەنها گرنگی بەو بابەتانە دراوە کە بۆ کونسوڵخانە گرنگن، بۆیە دەتوانین بڵێین ئەوە ڕوون دەبێتەوە کە لەم ستراتیژەدا بەرژەوەندی جەماوەر لەبەرچاو نەگیراوە.

خشتەی (6)

خشتەی تایبەت بە (ستراتیژی گفتوگۆکردن- دیالۆگ)

ژ	ستراتیژی گفتوگۆکردن (دیالۆگ)	دووبارە	%
1	بڵاوکراوەکان یەك ئاراستەن (تەنها زانیارییەکان دەگوێزرێتەوە و گرنگیی بە کاردانەوەکان نادات)	50	% 61.72
2	بڵاوکراوەکانی دوو ئاراستەن (گرنگیی بە کاردانەوەکانی وەرگران و کۆمێنت و تێبینییان دەدات لە ڕێگای پرسیارەکانیانەوە گفتوگۆی ئەو بابەتانەیان لەگەڵدا دەکات)	31	% 38.27
3	کۆی گشتی	81	% 100

بەپێی خشتەی(6) ئەو بڵاوکراوانەی کە دەکەونە خانەی ستراتیژی گفتوگۆکردن و دیالۆگەوە ژمارەیان (81) بڵاوکراوەیە لە کۆی (383) بڵاوکراوە بەمشێوەیەش ڕێژەی (21.14 %) ی بڵاوکراوەکان دەکەونە چوارچێوەی ستراتیژی گفتوگۆکردنەوە، لەو ژمارە و ڕێژەیەش لە پلەی یەکەمدا و بە ڕێژەی (61.73 %) ی گفتوگۆکان تەنها یەك ئاڕاستەن و گرنگییان بە فیدباکی جەماوەر داوە، لە پلەی دووەمیشدا و بە ڕێژەی (38.27 %) بڵاوکراوەکانی دەستەی ستراتیژی گفتوگۆ دوو ئاڕاستەن و گرنگییان بە کاردانەوەی جەماوەر داوە.

خشتەی (7)

(دەستەی ئامانجی پەیوەندییە گشتییەکان)

ژ	دەستەی ئامانجی پەیوەندییە گشتییەکان	دووبارە	%
1	دروستکردنی تێڕوانینی ئەرێنی لەسەر ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا	525	% 60.34
2	توندوتۆڵکردنی پەیوەندییەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا- کورد لەسەر ئاستی گشتی	130	
3	دروستکردنی تێڕوانینی ئەرێنی لەسەر کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا	83	% 9.54
4	توندوتۆڵکردنی پەیوەندییەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا -کورد لەسەر ئاستی دامەزراوە و بەرپرسانی حکومیی هەرێمی کوردستان	55	% 6.32
5	توندوتۆڵکردنی پەیوەندییەکانی ئەمریکا-کورد لەسەر ئاستی دامەزراوە و کەسایەتی ڕۆژنامەوانیی، چالاکوان و جەماوەریی هەرێمی کوردستان	50	% 5.74
6	توندوتۆڵکردنی پەیوەندییەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا- کورد لەسەر ئاستی دامەزراوەی حزبیی و بەرپرسانی حزبیی هەرێمی کوردستان	14	% 1.60
7	توندوتۆڵکردنی پەیوەندی نێوان بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانەی گشتی	11	% 1.26

	ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا لەگەڵ لایەنی هەرێمی کوردستان لە گشت ئاستە جیاوازەکان		
8	کارکردن بۆ پتەوکردنی پەیوەندییەکانی کونسوڵخانەی گشتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا لەگەڵ دامەزراوە بیانییەکان لە هەرێمی کوردستان	2	% 0.22
9	کۆی گشتی	870	% 100

لە خشتەی (7) دەردەکەوێت کە دەستەی ئامانجی پەیوەندییە گشتییەکان بە پلەی یەکەم و ئاستی بەرز بە ڕێژەی (60.34 %) درووستکردنی تێڕوانینی ئەرێنییە لەبارەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکاوە، لە پلەی دووەمیشدا و بە ڕێژەی (14.94 %) ی ناوەڕۆکی بڵاوکراوەکان دەچێتە خانەی توندوتۆڵکردنی پەیوەندییەکانی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا لەگەڵ کورد لە گشت ئاستەکاندا، کەمترین ڕێژەش بریتییە لە (0.22 %) کە بریتییە لە بڕگەی پتەوکردنی پەیوەندییەکانی کونسوڵخانەی گشتی لەگەڵ دامەزراوە بیانییەکان لە هەرێمی کوردستاندا.

ئەنجام

پاش کۆکردنەوەی داتا و زانیارییەکانی ناوەڕۆکی بڵاوکراوەکان و شیکردنەوەیان، لێرەدا توێژەر گرنگترین ئەو دەرئەنجامانە دەخاتەڕوو کە توێژینەوەکە پێی گەیشتووە:

1- بواری پەیوەندییە گشتییەکان گرێدراوە بە ستراتیژەکانی پەیوەندییە گشتییەکانەوە، بەبێ ستراتیژەکان ئامانجی دامەزراوە لە ڕێگای پەیوەندییە گشتییەکانەوە بەدی نایەت.

2- تۆڕەکۆمەڵایەتییەکان سەکۆیەکی گرنگن بۆ بەشی پەیوەندییە گشتییەکان هەتاوەکو بتوانێت ستراتیژەکانی خۆی تێدا بەکاربهێنێت، هەروەها بەشێکی گرنگ لە ئەرکەکانی لەم سەکۆیانەدا بەجێبهێنێت و ڕۆڵێکی بەرچاویش لە بەگەڕخستنی ستراتیژەکانی کۆمۆنیکەیشندا بگێڕێت.

3- بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانە کە سەرپەرشتی تۆڕی فەیسبووکی فەرمی دامەزراوەکە دەکات، کەم تا زۆر گشت ستراتیژەکانی پەیوەندییە گشتییەکانی بەکارهێناوە لە بڵاوکراوەکانیدا، بەڵام بە ڕێژەی بەرز (ستراتیژی ڕاگەیاندن) ی بەکارهێناوە کە لەم ستراتیژەدا تەنها پەیام و چالاکییەکان بڵاودەکاتەوە و گۆشەنیگای دامەزراوە و وڵاتەکەی دەگەیەنێت.

4- بڵاوکراوەکان بە ڕێژەی بەرز و لە پلەی یەکەمدا دەڕۆنە خانەی دروستکردنی وێنەیەکی ئەرێنی لەبارەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکاوە، لە پلەی دووەمیشدا گرنگییان بە توندوتۆڵکردنی پەیوەندییەکان داوە لەگەڵ هەرێمی کوردستان بەمشێوەیە (یەکەم: لەگەڵ دامەزراوە و بەرپرسانی حکومی هەرێمی کوردستان، دووەم: لەگەڵ دامەزراوە و کەسایەتی ڕۆژنامەوانیی، چالاکوان و جەماوەری هەرێمی کوردستان، سێیەم: بە پلەیەکی کەم لەگەڵ کەسایەتی و دامەزراوەکانی حزبی لە هەرێمی کوردستاندا) لەم بڕگەیەشدا دەردەکەوێت کە ستراتیژی پەیوەندییە گشتییەکان ئامانجی یەکەمی بەستنی پەیوەندییەکی دامەزراوەییە لەگەڵ هەرێمی کوردستاندا و بەدوای ئەوەشدا توندوتۆڵکردنی پەیوەندییەکانی لەگەڵ کەسایەتی و دامەزراوە ڕۆژنامەوانییەکان، چالاکوانان و دامەزراوەکانی کۆمەڵی مەدەنی، جەماوەری هەرێمی کوردستان.

5- کونسوڵخانەی گشتی بە پلەیەکی کەم ویستوویەتی بکەوێتە دۆخی گفتووگۆوی دوو ئاڕاستەوە لەگەڵ جەماوەرەکەی لە ڕێگەی تۆڕی فەیسبووکەوە و زیاتر گرنگی بە گفتووگۆی یەکئاڕاستە داوە.

ڕاسپاردە و پێشنیازەکان

توێژەر گرنگترین پێشنیارەکان دەخاتەڕوو بۆ (کارمەندانی بەشی پەیوەندییە گشتییەکان، بەشی کاروباری گشتی کونسوڵخانەی گشتی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا) :

1- بەکارهێنانی تەنها ستراتیژی ڕاگەیاندن لە بڵاوکردنەوەی پەیامەکاندا، جەماوەر دەخاتە دۆخی وەرگرێکی کەمڕۆڵ یان بێ ڕۆڵەوە و ئەمەش وا دەکات درەنگ ئاوێزان بە دامەزراوەکە ببێت و چاوەڕوانییەکانی کەم ببێتەوە.

2- ئەنجامدانی گفتووگۆی دووئاڕاستە ستراتیژێکی گرنگە بۆ دامەزراوەیەکی هاوشێوەی کونسوڵخانەکان کە نوێنەرایەتیی وڵاتەکانیان دەکەن لە ناوچەیەکی بیانییدا، ئەمەش بەتایبەت لەگەڵ کونسوڵخانەی ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمەریکا کە لەسەر ماڵپەڕی (باڵیۆزخانە&کونسوڵخانە) ئەرکەکانی خستووەتەڕوو کە لەنێویاندا ئاماژەی بە دیپلۆماسییەتی گشتی کردووە، ئەم دیپلۆماسییەتەش لە پلەی یەکەمدا بوارێکی بەستراوە بە جەماوەری گشتیی و دامەزراوە مەدەنییەکانەوە، بۆیە گرنگە ستراتیژی گفتووگۆکردنی دوولایەنە بە ڕێژەیەکی زیاتر بەکاربرێت.

سەرچاوەکان:

1- cambridge.org, (18, May, 2021)
https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/utilize

2- سامية عواج: الإتصال في المؤسسة (المفاهيم- المحددات- الاستراتيجيات)، عمان، مركز الكتاب الاكاديمي للنشر والتوزيع، 2020، ص230.

3- Alison Theaker: The Public Relations Handbook, UK, 4th Edition, Routledge, 2012, P.4,6.

4- عبدالصادق حسن، نماذج ممارسة العلاقات العامة في المؤسسات الحكومية العربية، المجلة العلمية لبحوث العلاقات العامة والإعلان، العدد 3، 2015، ص133.

5- خالد عسان يوسف المقدادي: ثورة الشبكات الاجتماعية، عمان، دار النفائس للنشر والتوزيع، 2013، ص24.

6- فراس اسماعيل خميس: دور العلاقات العامة في المؤسسات الحكومية- وزارة التعليم العالي والبحث العلمي انموذجا، مجلة اداب المستنصرية، العدد(76)، 2016، ص401.

7- Beatriz Peña-Acuña and Others: Digital Communication Management, London, Published by intechOpen, 2018, P.24.

8- دحدوح منية: محاضرات مادة الاتصال في المؤسسة، جامعة 8 ماي 1945 العلم، كلية العلوم الإنسانية والاجتماعية، قسم علوم الإعلام والاتصال، (19 مايو 2021)، ص76-78، متاح على الربط التالى: https://bit.ly/2OnmazG

9- سامية عواج، المصدر السابق، ص230.

10- علي فرجاني: العلاقات العامة واستراتيجيات الاتصال، عمان، دار امجد للنشر والتوزيع، 2018، ص75-79.

11- عبير فتحي محمد ابراهيم الشربينى: إستراتيجيات الإقناع المستخدمة في معالجة القضايا الجدلية المقدمة عبر برامج المناظرات التليفزيونية بالتطبيق على برنامج "أجرأ الكلام"، المجلة العلمية لبحوث العلاقات العامة والإعلان- العدد 17، ص451-452.

12- منى بنت سليمان بن عبدالله الزدجالية: الاستراتيجيات الاتصالية للعلاقات العامة عبر المواقع الإلكترونية في الوحدات الحكومية بسلطنة عمان، مجلة الآداب والعلوم الاجتماعية، العدد(6)، المجلد(2)، 2014، ص76.

13- طالب كيحول و أ. فلة بن دالي، نحوا استراتيجية إعلامية لتحسين الصورة الذهنية للمسلمين مقاربة نظرية، مجلة المقدمة للدراسات الانسانية و الاجتماعية، العدد الأول، ص96.

.14- Ronald D. Smith: Strategic Planning for Public Relations, New Jersey, 2nd edition, Routledge, 2011, p.120

15- منى بنت سليمان بن عبدالله، المصدر السابق، ص76.

16- علي فرجاني، المصدر السابق ، 118.

17- محمد جياد زين الدين المشهداني: العلاقات العامة في المؤسسات السياحية، عمان، دار أمجد للنشر والتوزيع، 2016، ص39-42.

18- علي بن فايز الجحني: مدخل الى العلاقات العامة والإنسانية، الرياض، مركز الدراسات والبحوث جامعة نايف للعلوم الأمنية، 2006، ص19،21.

19- Alison Theaker, Ibid, P.4.

20- عبدالناصر جرادات، لبنان هاتف الشامي: مقدمة في العلاقات العامة، عمان، دار اليازوري العلمية، 2009، ص31-32.

21- محمد صدقى: العلاقات العامة علم وفن وعمل، وكاله الصحافة العربية، 2020، ص23.

22- Stellah I. Onyiengo, 2014, 2

23- مصطفى يوسف كافي: الإعلام التفاعلي، عمان، دار الحامد للنشر والتوزيع، 2016، ص109.

24- محمد العوض وداعة الله: مواقع التواصل الاجتماعي وقضايا الشباب الجامعي، عمان، دار الخليج للنشر والتوزيع، 2020، ص21.

25- خالد عسان يوسف المقدادي: ثورة الشبكات الاجتماعية، عمان، دار النفائس للنشر والتوزيع، 2013، ص24.

26- فاطمة همال و كمال بوقرة: العلاقات العامة الذكية والصورة الذهنية للمؤسسة مي زمن الرقمية، مجلة الإحياء، المجلد20، العدد27، (نوفمبر 2020)، ص915-916.

27- علي فرجاني، المصدر السابق، ص65-67.

28- محمد مصطفى رفعت: الرأي العام في الواقع الافتراضي وقوة التعبئة الافتراضية، مصر، العربي للنشر والتوزيع، 2018، ص28،. 2018، 28.

29- https://www.usembassy.gov/ (2021/5/20).